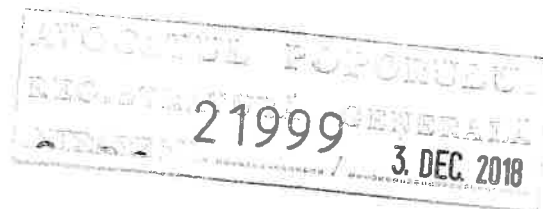

Nr. 59508/DSDRP/ 23.11.2018

Domnului prof. univ. dr. Mircea CRISTE
Adjunct al Avocatului Poporului
Str. George Vraca, nr. 8, Sector 1, București
Fax: 021.312.49.21
e-mail: avp@avp.ro

Stimate domnule adjunct al avocatului poporului,

Urmare a Recomandării dumneavoastră nr. 45 din 04.10.2018 transmisă Administrației Naționale a Penitenciarelor, privind înlăturarea efectelor produse de supraaglomerarea constatată în Penitenciarul Brăila și pentru evitarea, în viitor, a unei situații similare, ca urmare a petiției numitului fiind repartizat să execute pedeapsa în regim semideschis, vă comunicăm următoarele:

Învederăm faptul că, Administrația Națională a Penitenciarelor monitorizează, în permanență, populația unităților subordonate.

În acest sens, a fost emisă Decizia Directorului General al A.N.P nr. 369/ 26.02.2018, în baza căreia s-a înființat o comisie permanentă de analiză a gradului de ocupare a unităților subordonate în funcție de capacitatea de cazare a sistemului penitenciar. Comisia are rolul de a analiza și monitoriza capacitatea de cazare a unităților subordonate la 4 m², în funcție de regimurile de executare și categoriile de persoane private de libertate custodiate.

De asemenea, comisia stabilește unitățile cu cel mai mare grad de supraaglomerare, în funcție de regimurile de executare, pentru a fi tratate cu prioritate în ceea ce privește transferul persoanelor condamnate **în vederea echilibrării efectivelor de deținuți custodiate.**

În situația în care se constată faptul că unitățile care au un grad de aglomerare ridicat nu au formulat propuneri de transfer în temeiul art. 48 alin.(8) din Legea nr.254/2013 sau aceste propuneri sunt apreciate ca fiind insuficiente din punct de vedere numeric, comisia sesizează unitățile în cauză, în vederea efectuării unei analize a situației persoanelor custodiate pentru a formula propuneri de transfer.

Comisia se întrunește săptămânal, centralizează și analizează raportarea săptămânală a unităților subordonate cu privire la capacitatea de cazare și efectivele custodiate. Precizăm că bilunar se întocmește o analiză detaliată privind măsurile dispuse în vederea reducerii aglomerării, cu precizarea numărului transferurilor dispuse în vederea echilibrării efectivelor de deținuți.

Contracurarea fenomenului de supraaglomerare prin echilibrarea efectivelor de deținuți se realizează prin analizarea capacității de cazare a unităților subordonate și transferarea deținuților între unități profilate pe deținerea aceleiași categorii în conformitate cu prevederile art. 48 alin. (8) din Legea nr. 254/2013.

Astfel, Administrația Națională a Penitenciarelor a dispus **relocarea în permanență, de deținuți prin transferare în vederea executării pedepsei la alte penitenciare**, la propunerea comisiei prevăzute la art. 32 din Legea nr.254/2013, ținând cont de *spațiile de cazare disponibile, penitenciarul cel mai apropiat de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate, precum și de regimul de executare, măsurile de siguranță ce trebuie luate, nevoile de reintegrare social identificate, sex și vârstă.*

Luând în considerare necesitatea menținerii unui echilibru just între interesele tuturor persoanelor custodiate, asigurarea respectării principiului demnității umane precum și spațiile de cazare insuficiente, precizăm faptul că nu se poate realiza o uniformizare a efectivului la nivelul tuturor unităților, acest proces fiind influențat de o serie de factori, dintre care amintim :

- **Mișcarea populației carcerale** determinată de multiplele **afaceri judiciare aflate pe rolul instanțelor de judecată și solicitări ale organelor de cercetare penală** care presupun transferarea deținuților în unități penitenciare ce deservește organele judiciare respective.

- **Respectarea principiului executării pedepsei privative de libertate în proximitatea localității de domiciliu** în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (5) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Întrucât, în cursul anului 2017 au fost demarate lucrări de reparații capitale și modernizare la mai multe penitenciarele, această măsură a determinat scăderea capacității legale de deținere a unităților implicate, iar pentru a se permite demararea lucrărilor, s-a impus transferarea deținuților din aceste unități la alte penitenciare profilate pe același regim de executare dar care nu se aflau în apropierea localităților de domiciliu, determinând creșterea fenomenului de supraaglomerare la nivel de sistem.

- **Necesitatea asigurării separațiunii pe regimuri de executare și categorii de persoane custodiate.**

- **Multiplele încheieri ale judecătorilor de supraveghere a privării de libertate din unitățile subordonate și hotărâri ale instanțelor de judecată pronunțate** în cauzele având ca obiect plângerile deținuților privind nerespectarea spațiului minim de cazare, încheieri care obligă administrațiile locurilor de deținere să asigure persoanelor în cauză spațiul minim individual în conformitate cu prevederile OMJ nr. 433/2010 (în vigoare până la data de 18.10.2017) și OMJ nr. 2772/C/2017 din 17 octombrie 2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, astfel, în vederea respectării spațiului pentru o persoană se va micșora spațiul rămas pentru celelalte persoane iar pentru același număr de persoane capacitatea de cazare va fi mai mică.

- **Necesitatea respectării garanțiilor acordate de către statul român altor state** cu privire la spațiul minim individual de 3 m² de care urmează să beneficieze deținuții care sunt condamnați în alte state și urmează să fie transferați în România în vederea continuării executării pedepsei în baza Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală internațională în materie penală cu modificările și completările ulterioare care transpune dispozițiile *Deciziei cadru a Consiliului nr. 2008/909/JAI* din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană. Astfel, **în cazul persoanelor transferate în România, garanțiile acordate de către statul român sunt atent monitorizate și imperativ aplicate în toate unitățile subordonate.**

Potrivit Situației privind capacitatea de cazare a unităților și efectivele acestora din perioada 13.07.2018 – 17.08.2018, indicele de ocupare al Penitenciarului Brăila calculat la 4 m² se prezenta astfel:

Nr. crt	Unitatea	Efectiv	Capacitate la 4 mp	Indice de ocupare % la 4 m.p.	Capacitate CAZARE	Capacitate destinație specială	Capacitate indisponibilă	Paturi instalate	Paturi disponibile	EFFECTIV Destinație speciala	Indice de ocupare % la capacitate CAZARE (efectiv cazare/capacitate cazare*100)
1.	13.07.2018	472	275	171,64	259	8	8	468	-4	5	180,31
2.	20.07.2018	454	275	165,09	259	8	8	468	14	2	174,52
3.	27.07.2018	447	275	162,55	259	8	8	469	22	1	172,20
4.	03.08.2018	454	275	165,09	259	8	8	478	24	5	173,36
5.	10.08.2018	466	275	169,45	259	8	8	482	16	4	178,38
6.	17.08.2018	431	275	156,73	259	8	8	482	51	6	164,09

Astfel, în scopul menținerii unui echilibru în ceea ce privește indicele de ocupare al unităților subordonate și reducerii aglomerării, ca măsură pentru reducerea aglomerării, prin procesul verbal:

- nr. 20 din 16.07.2018 comisia a propus, până la următoare analiză a gradului de ocupare, să fie analizate cu prioritate propunerile de transfer transmise de **Penitenciarele Brăila** și Focșani ca urmare a depășirii capacității de cazare și să nu mai fie transferate persoane private de libertate în vederea executării pedepsei la aceste unități;

- nr. 21 din 23.07.2018 comisia a propus, până la următoare analiză a gradului de ocupare, să fie analizate cu prioritate propunerile de transfer transmise de **Penitenciarele Brăila**, Bistrița, Satu Mare și Focșani ca urmare a depășirii capacității de cazare și să nu mai fie transferate persoane private de libertate în vederea executării pedepsei la aceste unități;

- nr. 22 din 30.07.2018 comisia a propus, până la următoare analiză a gradului de ocupare, să nu mai fie transferate persoane private de libertate în vederea executării pedepsei la **Penitenciarele Târgu Mureș și Brăila**;

- nr. 23 din 06.08.2018 comisia a propus, până la următoare analiză a gradului de ocupare, să nu mai fie transferate persoane private de libertate în vederea executării pedepsei la **Penitenciarele Brăila**, Târgu Jiu și Târgu Mureș;

- nr. 24 din 13.08.2018 comisia a propus, până la următoare analiză a gradului de ocupare, să nu mai fie transferate persoane private de libertate în vederea executării pedepsei la **Penitenciarele Brăila**, Târgu Jiu și Târgu Mureș.

În această perioadă, persoanele condamnate clasificate să execute pedeapsa în regim semideschis și deschis cu domiciliile în Județele Brăila și Galați au fost transferate în vederea executării pedepsei la Penitenciarele Constanța-Poarta Albă și Tulcea

Potrivit Situației privind capacitatea de cazare a unităților și efectivele acestora de la data de 16.11.2018, indicele de aglomerare al Penitenciarului Brăila era de 163,32%, celelalte unități profilate pe deținerea condamnaților clasificați să execute pedeapsa în regim semideschis, din apropierea Penitenciarului Brăila având un indice de aglomerare mai ridicat.

Astfel, indicele de aglomerare al Penitenciarelor Vaslui era de 174,94% iar al Penitenciarului Botoșani de 171,94.

Reiterăm eforturile Administrația Națională a Penitenciarelor de monitorizare a populației unităților subordonate în ceea ce privește spațiul individual de cazare, încercând să limiteze efectele negative ale fenomenului de supraaglomerare.

Măsuri aplicate în scopul diminuării supraaglomerării locurilor de deținere

În vederea diminuării supraaglomerării locurilor de deținere, statul român a acționat pe două planuri:

1. Elaborarea de politici legislative în vederea diminuării efectivelor de deținuți

Amintim noul cod penal și de procedură penală (intrate în vigoare la data de 01.02.2014), precum și Legea nr. 169/2017 privind recursul compensatoriu.

Adoptarea Legii nr. 169/2017 a reprezentat una dintre măsurile legislative adoptate de statul român urmare a unei hotărâri pilot pronunțate de către CEDO împotriva României (*pentru nerespectarea condițiilor optime de detenție*). În baza acestui act normativ statul român compensează, în zile considerate executate, cazarea deținuților în condiții necorespunzătoare, începând din data de 24.07.2012. Subsecvent, a fost emis Ordinul Ministrului Justiției nr. 2773/2017, prin care au fost clasificate clădirile care nu asigură condiții de detenție conform standardelor europene.

2. Creșterea capacității de cazare a sistemului penitenciar

Urmare demersurilor efectuate, în data de 05 decembrie 2017 a fost aprobat Memorandumul cu tema Decizie privind oportunitatea finanțării infrastructurii fizice a sistemului penitenciar român, printr-un proiect finanțat din fonduri externe rambursabile, prin care se propune conceptul de proiect național – Investiții în infrastructura penitenciarelor, având ca obiectiv crearea și îmbunătățirea infrastructurii penitenciarelor.

La nivelul unităților subordonate sunt efectuate demersuri pentru creșterea capacității de cazare și modernizarea locurilor de deținere, precum și pentru diminuarea efectelor generate de fenomenul supraaglomerării, luându-se, totodată, măsurile necesare pentru punerea în aplicare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești.

Precizăm că, în perioada 2012-2014, examinarea tuturor spațiilor aflate în administrarea penitenciarelor a fost un obiectiv care s-a concretizat prin darea în folosință a unui număr de 2622 locuri de cazare prin lucrări de investiții, reparații curente și capitale. În anul 2015 au fost finalizate lucrările de modernizare a unui număr de 300 locuri de deținere la penitenciarele Mărgineni și Codlea. În cursul anului 2016, sistemul penitenciar a pus în aplicare *Calendarul de măsuri* aprobat de Guvern, astfel fiind date în folosință 672 locuri noi de cazare, prin transformarea unor spații existente.

Prin intermediul *Mecanismului Financiar Norvegian 2009-2014*, începând cu anul 2015, în vederea îmbunătățirii condițiilor materiale de detenție, au fost demarate lucrări de modernizare a 200 locuri de cazare la Penitenciarul Bacău, destinate cazării persoanelor private de libertate tinere. Lucrările de modernizare au fost finalizate în cursul lunii aprilie 2017. În cadrul Penitenciarului Gherla a fost construită o comunitate terapeutică cu o capacitate de 60 locuri destinată deținuților.

În ședința din data de 17 ianuarie 2018, Guvernul României a aprobat, prin Memorandum, *Calendarul de măsuri 2018-2024 pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea hotărârii-pilot Rezmives și alții împotriva României, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la 25 aprilie 2017*, în vederea înaintării acestuia Consiliului European.

În cadrul *Mecanismului Financiar Norvegian 2014-2021*, al cărui *Memorandum de înțelegere* a intrat în vigoare din 14 octombrie 2016, vor fi finanțate o serie de măsuri de investiție în infrastructură, în perioada 2018-2023. În baza *Memorandumului de Înțelegere* a fost dezvoltată o Notă Concept, în cadrul căreia s-a propus crearea a minim 1420 noi locuri de cazare.

Fiind repartizat în regimul semideschis deținutul în cauză beneficiază de facilități conferite de Lege persoanelor private de libertate din această categorie, respectiv :

- posibilitatea de a se deplasa neînsoțit în zone din interiorul locului de deținere pe traseele stabilite de către administrația penitenciarului;
- posibilitatea de a-și organiza timpul liber avut la dispoziție, sub supraveghere, cu respectarea programului stabilit de administrație.

În cadrul regimului semideschis ușile camerelor sunt deschise pe toată durata zilei. Aceștia vor avea acces pe tot parcursul zilei, în baza unui program aprobat de conducerea unității, la curțile de plimbare prevăzute cu locuri special amenajate pentru fumat.

Pe holurile secțiilor de deținere cât și la curțile de plimbare sunt instalate telefoane pentru uzul deținuților, având la dispoziție zilnic 10 apeluri telefonice, cu durata maximă cumulată de 60 de minute, puncte de documentare și informare electronică, unde deținuții pot să își verifice situația carcerală (număr de credite, activitățile educaționale la care a participat, situația juridică etc.).

Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim semideschis *pot presta muncă și desfășura activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, moral-religioase, instruire școlară și formare profesională*, în afara penitenciarului, sub supraveghere.

Tot în cadrul regimului semideschis, deținuții beneficiază de 5 vizite pe lună cu durata maximă de 2 ore. Deținuții au dreptul de a cumpăra săptămânal de la punctele comerciale din incinta penitenciarului, în limita a 3/4 din valoarea salariului minim brut pe economie, alimente, fructe, legume, apă minerală, băuturi răcoritoare, țigări și alte bunuri de natura celor permise să fie primite.

Programele și activitățile educative, de asistență psihologică și asistență socială cu deținuții din regimul semideschis se desfășoară pe baza recomandărilor din Planul individualizat de evaluare și intervenție educativă și terapeutică, în grupuri, în spații din interiorul locului de deținere, care rămân deschise pe timpul zilei, precum și în exteriorul locului de deținere.

Referitor la desfășurarea activităților lucrative, facem precizarea că administrația locului de deținere întreprinde demersurile necesare pentru identificarea posibilităților de a asigura folosirea la muncă a unui număr cât mai mare de deținuți. În raport cu tipul regimului de executare, deținuților li se poate cere să muncească, având în vedere calificarea, deprinderile și aptitudinile fiecăruia, de vârstă, starea de sănătate, măsurile de siguranță, precum și de programele destinate sprijinirii formării profesionale a acestora.

Deținuții pot fi folosiți la activități lucrative în spații din interiorul sau exteriorul penitenciarului, iar folosirea la muncă a deținuților se face cu respectarea procedurii și criteriilor de selecționare și repartizare la muncă, asigurarea măsurilor de siguranță specifice fiecărui regim de executare, întocmirea documentelor de organizare și funcționare a punctelor de lucru, pregătirea și dotarea locurilor de muncă, asigurarea măsurilor de securitate și sănătate în muncă, întocmirea documentelor de evidență a muncii și acordarea drepturilor convenite pentru munca prestată.

Munca prestată de deținuți urmărește menținerea și creșterea capacității acestora de a-și câștiga existența după liberare și realizarea unor venituri, iar durata muncii este de 8 ore pe zi și nu mai mult de 40 de ore pe săptămână, cu excepțiile prevăzute de legislația muncii.

Prin urmare deținuții care execută pedepsele în regim semideschis au posibilitatea de a petrece timpul liber în afara camerei de deținere, pe tot parcursul zilei. Aceștia sunt introduși la camere doar pentru servirea mesei și cu o jumătate de oră înainte de efectuarea apelului de seară. În concluzie, în afară de timpul destinat participării la activități și programe și exercitarea drepturilor, această categorie de deținuți poate petrece timpul liber în afara camerei de deținere, în aer liber, utilizând practic camera de deținere doar pentru a se odihni sau pentru diferite activități administrative și de întreținere a igienei individuale.

În condițiile modificărilor legislative preconizate și în funcție de dinamica persoanelor private de libertate custodiate, repartizate într-un anumit regim de executare, Administrația Națională a Penitenciarelor va avea în vedere inclusiv reprofilarea unor unități de deținere.

Cu stimă,

**Pentru Comisar șef de penitenciare Marian DOBRICĂ
Director General al Administrației Naționale a Penitenciarelor, semnează
Comisar șef de penitenciare Cristian PLEȘA
Director General Adjunct al Administrației Naționale a Penitenciarelor**

